

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Ureja Gustav Pirc, družbeni ravnatelj.

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na vsi strani 32 K, na 1/2 strani 16 K, na 1/4 strani 10 K in na 1/8 strani 6 K. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 3.

Št. 9. V Ljubljani, 15. maja 1902. Leto XIX.

Obseg: Pokončevanje jabolčnega cvetodera. — Redimo dobre krave. — Čiščenje vina z žolico in s špansko zemljo. — Tčenje vina na dr. bno od strani vinogradnikov. — Času primerno premišljevanje o umetnem gnoju. — Deset zapovedi o vzgoji žrebet v prvem letu. — Kako zabranimo, da plemenski bik ne postanejo hudobni. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva. — Tržne cene. — Inserati.

Pokončevanje jabolčnega cvetodera.

(*Anthomonus pomorum.*)

V slabih letih, ko so možni sodi ostali prazni, je v naši deželi jabolčno letino navzlic obilnemu cvetju večinoma uničil jabolčni cvetoder. Ne le tisoči, marveč milijoni vrednosti so šli v izgubo! Tudi v lanskem letu je ta škodljivec na več krajih, in sicer v najboljših in najtoplejših legah, sadno letino nuničil ali jo vsaj zelo skrčil, za kar imamo mnogo dokazov; in ta škodljivec se se zopet prikaže! Letošnji zacimek sadnih popkov obeta po mnogih legah bogato letino. Ali nas bode ta nada zopet varala? Korenito splošno pokončevanje tega najhujšega sadnega škodljivca je torej neizogibno potrebno, ako hočemo, da se ta največja nadloga v sadjarstvu zopet ne povrne.

Strah pred kako nevarnostjo izgine takoj, ko smo se o njej poučili.

Da načine pokončevanja prav spoznamo in pravilno porabljam, je treba najprej poznati življenje tega škodljivca, zato podamo naslednji opis.

Jabolčni cvetoder je majhen, 4 mm dolg, kakor drevesna skorja rjavočrna, rilčat hrošč s sivobelim, kostim pasom čez hrbet (podoba 29.). On prezimuje otrpel kakor v zimskem spanju pod staro skorjo na deblih in vejah, kakor tudi pod listjem, mahom in kamenjem v zemlji; leze pa v krone jabolčnih dreves in jih obletava v velikih trumah po toplem, zgodnjem srednjem in spodnjem Štajerskem navadno že koncem marca, po zgornjem Štajerskem pa šele aprila meseca,

in položi v odpirajoče se cvetne popke (brstje) približno 50 jajčec, in sicer v vsak posamezen cvet v izdolbene luknjice samo po eno vodočisto jajce, iz katerega se v kakih 10 dneh razvije ličinka. Odlaganje jajčec traja nad 8 dni.

Ličinka je dorasla 5 mm dolga, brez nog, rumenkastobela in močno nabuhla s skrčljivo glavico. Zajé se popolnoma v dotični cvet, zalepi znotraj cvetne liste in požre v tem zavetišču notranje važne cvetne dele, tako da se taki cvetovi — oropani svojega osrčja — ne morejo več razcvetiti; cvetni listi usahnejo, porjave, in taki cvetovi so naposled podobni velikim nageljnovim žbicam. Sredi meseca maja se ličinka zabubi v razdejanem cvetu, in v približno 10 dneh se iz bledorumene bube zopet razvije hroščič, ki živi do jeseni v drevesnih vrhovih, v drevesnicah in drugodi.

Kot najbolj zanesljiv način pokončevanja se za bližnji čas priporoča večkratno otresanje ali otepanje hroščev še predno odložijo jajčeca. Mlajša drevesa se z roko,

večja pa s kavliji, ki jih poprej ovijemo s platnenimi cunjami in jih potem natikamo na veje, naglo stresajo ali s preklami potrkavajo, in sicer se začne z gornjimi vejami. Hrošči padajo, ker so padavi, v množinah na tla; odlaganje jajčec je zabranjeno. Z dvema belima rjuhama ali plahnama, ki smo jih poprej pod drevo razgrnili, spravljamo potem vse rilčkarje, kakor dostikrat tudi v množinah nahajajoče se zelo škodljive mladikarje in jabolčne peškarje v posode, napolnjene z vodo in nekoliko petroleja, da jih uničimo. Ta način pokončevanja je v tem času najzanesljivejši, čeprav

Podoba 29.

nekako siten; sadjar si more še zadnjo uro oteti svojo letino.

Otresa ali otepava pa naj se samo zjutraj prav zarano — ob deževnih dneh tudi čez dan — in ob nevetrovnem času, ker v vseh teh slučajih so hrošči še otrpli ali malo gibčni in lahko padajo. Če se otreša ob toplem, solnčnem vremenu, hrošči sicer tudi padajo, ali takoj zopet zlete in se potem zopet povrnejo.

Najbolj važno je, da se hrošči otresejo, še predno so odložili jajčeca. V tem oziru ni moči natanko določiti časa; tu je gledati samo na popke, koliko so že razviti. Ob stanovitno toplem pomladnem vremenu nabreknejo cvetni popki in se odprejo pozneje. V tem času (konci marca — aprila) lazijo in letajo rilčkarji v trumah v vrhove odlagati jajčeca. Pred odložitvijo jajec, oziroma kadar se popki odpirajo in se pokažejo posamezni, še nerazviti cvetovi, se mora pričeti z otrešanjem.

Važno je tudi, da se to otrešanje ali otepavanje po preteku več dni ponavlja; med tem časom se more otesati po drugih oddelkih vrta, zakaj vedno prihajajo nove trume škodljivih hroščev, ki se morajo tudi pokončati.

Težavno bode seveda za kmetovalca in sadjarja ob splošnem pomanjkanju delavnih moči ponavljati ta način pokončevanja. Ali misel na to, da si more sadjar samo na ta način oteti svojo letino — vselej napade drevo le gotovo število hroščev — ga napoti, da bode drevje večkrat otrešal. Neenakodobno razcvitanje dreves — povzročeno po različno brstečih sadnih vrstah in legah — olajšuje zvrševanje takega pokončevanja, ki se torej razteza na daljši čas.

Izdatno in enakomerno gnojenje dreves sredi pod zunanjo krono je nadalje posredno vplivajoč pripomoček zoper cvetodera. V dobri zemlji stoječa drevesa razvijajo spomladi cvetne popke hitreje kakor v pusti, ter se odlaganje jajčec ali prepreči, ali pa majhnih ličink cvetoderovih mnogo pogine ob deževju in v mrzlih nočeh.

Da se cvetoder odvrta, se tudi priporoča, drevesa snažiti stare skorje, mahu in lišajev, nastavljeni mrčesje pasti, na globoko prekopavati zemljo okoli dreves po travnatih sadovnjakih, saditi sadne vrste z dolgo trajajočo cvetno dobo in z obilnim zacimkom cvetja, gojiti čebelarstvo i. dr.*)

Čim bolj je sadovnjak v zavarovani legi, čim zgodnejša je pomlad in čim neugodnejši je naslednji čas cvetja, tem obsežnejša in večja je škoda.

Jabolčni cvetoder je torej nevarnejši kakor mraz in toča.

Slišati je mnogo tožba zaradi nezanesljivosti sadne letine, in občutno zadene sadjarja, če mu odpadejo dohodki iz sadovnjaka. Ali pa tudi po pravici tožimo o tej nezanesljivosti in nepovoljni donosnosti našega sadjarstva? Ne, tako dolgo ne, dokler ne začnemo skupnega, energičnega boja zoper razširjajočega se cvetodera.

Dandanašnji še mirno gledamo, kako nam mičken sovražnik — znam ali neznan — leto za letom že ob času cvetja takorekoč v kali uničuje letino! Ali naj se to tako naprej godi? Hočemo li biti zadovoljni, če nam sadno drevje slučajno kaj obrodi, in se postaviti

*) Posestnik Nosker v Unterrajnu na južnem Tirolskem ovije, kakor poroča časopis »Tiroler Landw. Blatt«, jeseni ali v zgodnji pomladi cunjé ali suknene ostanke pod drevesno krono okoli debla za skrivališča hroščem, ki jih pot m po možnosti vsak dan stresa na podstavljeno mizo z žlebom ali v kako posodo. Ta način pokončevanja bi bil vreden poskušnje, ker je v zatiranje hroščev potrebna le ena oseba.

v nevarnost, da nas tuji kupci in veletržci zapuste in gredo nakupovat v druge dežele?

Dohodkov iz sadjarstva kar pogrešati ne moremo več. Z ozirom na druge slabe gospodarske razmere se ne moremo in ne smemo več zadovoljiti samo s slučajnimi letinami; da bode sadjarstvo zopet dobičkonosno, da se povrnejo zopet nekdam prislovično znane bogate sadne letine, tedaj na boj zoper jabolčnega cvetodera!

C. Grössbauer.

Redimo dobre krave!

Mlekarstvo prinaša naši deželi lepe dohodke, ki bi se v tem in onem kraju dali še povečati. Če si bomo prizadevali pridelati več mleka, po drugi strani pa bomo mleko bolje izkoriščali in v denar spravljali, se bodo tudi dohodki mlekarstva še marsikod povzdignili do veliko večje vrednosti.

Če primerjamo, koliko mleka se namolze na leto od naših krav in koliko ga dobé gospodarji po drugih deželah, ki so v živinoreji bolj napredovale, se nam pokaže precejšnja razlika, ki je pa ni pripisati edino le boljši krmi, ki jo pokladajo po teh krajih, ampak tudi boljšim kravam, ki jih rede ondotni gospodarji. Pri nas znaša molža srednje težkih krav povprek po 1500 l mleka na leto, drugod ga dobivajo tudi po 2500 l in več na leto. Ta razlika se pa pri dohodkih močno pozna, naj se mleko porabi kakorkoli. Če računamo, da se mleko plača le po 10 h liter, imamo pri kravi, ki molze 2500 l na leto, za 100 K več dohodka kakor pri kravi, ki daje le 1500 l mleka na leto. To pa ni vseeno za današnje kmetijske razmere. Bolj kakor dosedaj je gledati pri kravah tudi na to, da nam dajó dobro, mastno mleko, torej mleko, ki ima dosti tošč. Tudi v tem oziru so krave različne vrednosti. Pri enaki krmi nam dajejo nekatere krave bolj vodeno mleko, mleko, ki ima le 2,5 % tošč v sebi, dočim nam dajó druge krave mleko, ki je veliko bolj mastno in ima 3,5 do 4 % tošč v sebi. Ta razlika se močno pozna, če iz mleka napravljamo presno maslo, kajti iz 100 l mleka, ki ima n. pr. 2,8 % tošč, dobimo le 3 kg presnega masla, iz mleka pa, ki ima 3,5 % tošč, dobimo v tem slučaju 3,75 kg presnega masla. Posebno občutna je ta razlika, če mleko oddajamo v mlekarnice, ki ga kupujejo po tem, koliko tošč je v njem. Tam se gospodarji še najhitreje prepričajo, koliko vredna je reja dobrih krav, in zato tudi vidimo, da po takih krajih živinorejci veliko bolj napredujejo kakor drugod.

Če hočemo dohodek iz mlekarstva povečati, nam je povsodi delati na to, da se mlačnost krav kolikor mogoče zboljša, in sicer glede na množino mleka kakor tudi gledé na njega kakovost. To lahko dosežemo na naslednje načine:

1.) Odbirajmo za rejo le take krave, ki dajejo dosti mleka in dobro mleko. Od takih krav si izredimo tudi potrebni zarod. Krave, ki ne dajejo štirikrat toliko mleka na leto kakor so težke, naj se odstranijo in nadomestijo z boljšimi mlekavicami. Krava, ki je 400 kg težka, bi morala dajati na leto vsaj 1600 l, oziroma kg mleka. Prav dobre molznice dajejo tudi po petkrat toliko mleka kakor so težke. S skrbnim odbiranjem krav se je po drugih krajih največ doseglo in tudi pri nas je to tista pot, ki po nji še najlaže pridemo do dobrih uspehov.

2.) Skrbimo za dobro in zadostno krmo, saj nam je znano, da krava pri gobcu molze. Pridelujmo več

krme na njivah in zboljšujemo travnike z dobrim obdelovanjem, gnojenjem, osuševanjem in namakanjem. V tem pogledu nas čaka še veliko hvaležnega dela. Skrbimo pa tudi za krmo, ki bo dosti tečna za krave. Na tvorbo mleka vplivajo zelo ugodno močna krmila, kakor otrobi, oljne tropine, pivovarske tropine itd. Kjer se izplača pokladanje takih krmil, naj se z njimi pospešuje mlečnost. Posebno dobro izkoriščajo tako krmo krave, ki so bile od mladih nog vajene na prebavljanje močnih krmil. Iz tega sledi, da moramo tudi pri nas mlado goved bolje rediti, če hočemo izgojiti živali, ki bodo pozneje dobro izkoriščale pokladanje take krme. Pri slabih molznicah se pokladanje močnih krmil malo pozna in se navadno ne izplača, dočim vpliva zelo ugodno pri dobrih kravah.

3.) Skrbimo za to, da se zboljšuje mlečnost domačega plemena z boljšimi plemenii. V tem oziru smo že precej napredovali, a čaka nas še precej dela. Na Gorenjskem in v nekaterih drugih krajih se pingavskobelansko pleme prav dobro sponaša in se odlikuje s svojo mlečnostjo. Na Dolenjskem se je pa polagalo dosedaj na mlekarstvo vobče manj važnosti, in zato tudi ne najdemo po teh krajih tako mlečne živine. Ker bo pa kazalo tudi na Dolenjskem, zlasti tam, kjer ni vinstva, pričeti z mlekarstvom, če hočemo sedanje dohodke povečati, bo treba tudi tukaj s pripravnim plemenom vplivati na zboljšanje mlečnosti. V tem oziru bi se priporočalo za nekatere pokrajine gornjeinodolsko pleme, ki ga hočem prihodnjič popisati.

4.) Skrbimo za čisto in pravilno molžo kakor skrbe tudi po drugih krajih. Slaba, pomanjkljiva in površna molža je veliko kriva, ako nam krave ne dajejo dosti mleka. Vsled slabe molže se izpridi mnogo krav, ki bi bile sicer lahko dobre. Pri molži je gledati pred vsem na to, da se krava dočistega izmolze. S čisto molžo se mlečnost pospešuje, s čisto molžo se dobi pa tudi več mleka in boljše mleko, kajti mleko, ki prihaja nazadnje iz vimena, je najbolj tolsto, kakor nas uče preiskave.

R.

Čiščenje vina z žolico in s špansko zemljo.

Vsled slabega vremena ob času trgatve je prišlo med zdravo grozdje tudi mnogo gnilega, in to sedaj dela mnogim vinogradnikom velike skrbi, kajti taka vina so zelo kalna, podobna blatni vodi, ki se samobesni nikakor nočejo učistiti.

Če se tako vino ne čisti umetno, ostane mesece in mesece kalno, in ko nastopi gorkejša vreme, se gnile tvarine začno pretvarjati, vsled česar se more tako vino ali godlja popolnoma izpriditi, tako da postane popolnoma nepitno.

Temu lahko odpomoremo z umetnim čiščenjem bodisi z žolico (želatino), s špansko zemljo, s kaolinom, z jajčjim beljakom, ali pa s precejanjem. Za čiščenje se rabi tudi ribji klej, a za take godlje se poraba ribjega kleja ne izplača, marveč je bolje, če se vzamejo cenejša sredstva, ker ta pri takih vinih ugodneje vplivajo.

Lehko se pripeti, da se celo tudi s temi čistili, izvzemši cedila, ne doseže zaželeni uspeh, če se namreč rabi samo eno teh čistil.

Kdor ima prav kalno vino, naj ga čisti najprej z žolico, in sicer naj je vzame 10—15 g na vsakih 100 litrov. Žolica se stolče v majhne kosce in se namaka 10 do 12 ur v mrzli vodi, ki se nazadnje odlije. Tako zmeščani žolici se vnovič dodene čista voda, in sicer

$\frac{1}{4}$ litra na 10 do 15 g suhe žolice, ter se na majhnem ognju segreva, dokler ne postane tekoča, med tem pa se neprestano meša; lahko se pa tudi takoj raztopi v gorki vodi, ne da bi jo prej namakali v mrzli vodi. Ko se žolica shladi, se precedi skoz redko platno in se lahko takoj rabi, enako kakor ribji klej.

Če se z žolico čiščeno vino po preteku enega tedna nič ne učisti, je znamenje, da je žolica za to čiščenje prešibka, zato je treba pomagati z drugim sredstvom. V ta namen služi španska zemlja ali pa kaolin.

Za vsakih 100 litrov vina se vzame $\frac{1}{2}$ —1 kg kaolina, ali pa 50—100 g španske zemlje. To čistilo se mora najprej namočiti (nekaj ur) v nekoliko vode, kar se v vodi ne raztopi, pa še v vinu. Tako namočeno čistilo se najprej dobro zmeša z vinom, premetaje ga nekaj časa iz škafa v škaf, in potem se kar vlije v že z žolico čiščeno vino. Nato se vse v sodu prav dobro premeša z leseno palico, in še bolje je, če se nekoliko vina od spodaj odtoči in navrh vlije. Na ta način se žolica dobro zmeša s kaolinom ali s špansko zemljo in učinek je takoj viden. Že v kratkem se gošča začne usedati v kosmih na dno in v 1—4 dneh je tako vino čisto kakor luč. Med tem časom je treba večkrat po sodu s kladivom potrskati, da se na vrhu in ob straneh soda ustavljaajoči se kosmi usedejo.

Pred drugim čiščenjem vina ni treba pretočiti, pač pa po drugem čiščenju. Pri tem pa naj se pazi, da se usedlo čistilo ne vzdigne zopet. Pri pretakanju naj očiščeno vino pride v popolnoma snažen sod.

Ker je tako, iz gnilih jagod napravljeno vino še kolikortoliko nasičeno s kvarljivimi glivami, je dobro, če se očiščeno vino pri pretakanju zažvepla. Zadostuje, da se zažge po 1 košček žveplena trakca za sod 4—6 hl. Da se žveplena sokislina, t. j. dim zažganega žvepla, dobro z vsem vinom zmeša, naj se zažge polovica žvepla, predno se prične sod napolnjevati, druga polovica pa, ko je že do polovice napolnjen. Če vino slučajno dobi duh po žveplu, to nič ne de, ker se lahko odstrani z navadnim pretakanjem, še hitreje pa s porabo bakrenih reči pri pretakanju.

Kilogram španske zemlje ali kaolina stane 60 h.

Kdor pa za čiščenje vina noče rabiti teh sredstev, doseže svoj namen še hitreje s precejanjem. Pripomniti je le, da je z majhnimi cedili preveč zamude, zato je bolje, če si naroči več posestnikov skupaj primerno veliko cedilo, tako da se precedi vsaj 10 hl na dan. Cedila, ki stanejo 2400 K, precede 50—60 hl na dan.

Fr. Gombač.

Točenje vina na drobno od strani vinogradnikov.

Na Dolenjskem so lansko jesen naši vinogradniki pridelali izredno veliko vina, ki pa je, žal, radi tačasnega deževja v nekaterih krajih glede jakosti pod srednjo kvaliteto. Ker se je tudi v Istri in Dalmaciji mnogo vina pridelalo, so cene tako padle, da se dandanes že skoraj vsakemu krčmarju izplača kupiti vino neposredno pri izdelovalcu v Istri.

Naši dolenjski vinogradniki so torej s svojim pridelkom ostali na cedilu. Vina imajo dosti v kleti, a prodati ga ne morejo. Ker je vino tudi glede jakosti slabejše, se ga vsak ogiblje in vinogradnik mora pričakovati, da se mu pokvari, če ga pravočasno ne spravi v denar.

Vino prodati je pa Dolenjcu letos le mogoče, če ga sme razpečavati na drobno, to je pod 56 litrov.

Po našem mnenju bi bilo to mogoče.

Po najvišjih sklepkih z dne 17. avg. 1784, potem 10. marca 1785 in 19. februarja 1787, ki so se iz dvorne pisarne z odlokom z dne 3. januarja 1828, št. 33.319., (zbirka gubern. zak. X. pag. 14) opetovano potrdili, smejo namreč vinogradniki svoj lastni pridelek na drobno prodajati, če se podvržejo tozadevnim policijskim in užitninsko-davčnim predpisom in če je prodaja vina omejena na kraj, kjer se je pridelalo, ali pa na hišo, kjer zadevni vinogradnik stanuje.

To je tudi c. kr. finančno ravnateljstvo v Ljubljani potrdilo z odlokom z dne 18. avgusta 1872, št. 8073, odnosno je odredilo, da mora vinogradnik v takem slučaju kraj prodaje vina označiti stem, da na hišo izobesi vejo (cagar).

Po navedenih Najvišjih sklepkih prodajajo na drobno vino posestniki v Istri, na Primorskem in na Štajerskem. Na Primorskem je c. kr. namestništvo postopanje v teh slučajih uredilo z ukazom z dne 2. marca 1882.

Tudi obrtni red tej prodaji vina ne nasprotuje, kajti v členu V. alineja a) izrečno priznava, da je prodaja lastno pridelanega vina in sadnega mošta v tistih kronovinah izvzeta od določil obrtnega reda, kjer je to po starejših odredbah bilo dovoljeno.

Kdor letošnji težavni položaj dolenjskih vinogradnikov pozna, bo brez pridržka pripoznal, da mu je treba nujne pomoči, da se obvaruje velike gmotne škode, pripoznal bo, da mu je nujno treba prilike, da svoje vino spravi za primerno ceno iz kleti, in da ga je treba tudi moralno podpreti, kajti sicer si bo mislil: kaj bom vinograde prenavljal z velikim trudom in z mnogimi stroški, če vina ne morem prodati.

Pri nas na Kranjskem se glede dovoljenja prodaje lastnega pridelka kaj različno postopa. Dočim politične oblasti prve inštanice za okraja Vipava in Novo mesto brez zadržka dovoljujejo prodajo, to dosledno prepoveduje za krški okraj ondotna politična oblast.

Znan nam je slučaj, ko je vinogradnik c. kr. okrajnemu glavarstvu odposlal z županskim potrdilom opremljeno naznanilo, da bo svoj pridelek točil. Ker mu je okrajno glavarstvo točenje prepovedalo, je proti temu rekuriral na c. kr. deželno vlado, in ker od tam čez dalj časa ni dobil rešitve, je prosil z novo vlogo, naj se ta zadeva kmalu reši, ker se mu utegne vino izpriditi.

No, rešitve gledé prodaje vina do danes še nima, pač pa plačilni nalog za 5 K, ker zadevne vloge ni kolekoval, dasi so po našem mnenju taka naznanila po tarifni postavi 44 r) kolka prosta.

Ali morda poreče kdo, da je treba nasproti vinogradnikom štítiti tudi koncesionirane gostilničarje, ki za svojo obrt plačujejo razne davke in davščine in ki bi bili vsled takega neoviranega prodajanja vina oškodovani. Pa ta razlog je ničev. Vinogradnik prodaja svoj pridelek na drobno, tudi če mu to ni dovoljeno, predno pusti, da se mu pokvari. Kdor tega ne verjame, naj gre na Dolenjsko in naj malo po zidanicah zasleduje, kako živahno življenje je zvečer, kako fantje in dekleta popevajo in kako so straže izpostavljene, da pravočasno naznanijo prihod za take slučaje nepoklicanega orožnika ali dacarja. Ker se vse to godi skrivoma, ker se toči brez plačanega daca, je vino naravno tudi cenejše, in tako konkurenco občuti gostilničar bolj, kakor če bi se točenje lastnega pridelka dovoljevalo, kajti stvar bi bila pod nadzorstvom, poklicani funkcionarji bi potem laže zasledovali nepoboljšljive kršitelje pred-

pisov in cena vinu bi v zidnici ne bila dosti nižja kakor v gostilni. Vinogradnik bi svoj pridelek kmalu razpečal, bi imel denar, in kjer je kaj denarja, ga je gotovo tudi gostilničar deležen.

Globo 10 K za nedovoljeno prodajo vina pa vinogradnik rad plača, predno dopusti, da se mu vino pokvari. Da je nezmislno iz tega razloga prodajo lastnega pridelka prepovedovati, kažejo prav kričeče tudi razmere v Krškem.

Onkraj Save, na Štajerskem, se prodaja lastnega pridelka ne ovira, tostran Save pa. Če ob nedeljah stojiš ob Krškem mostu, boš videl Krčane romati čez most v Videm in bližnje vinske gorice, kjer se po hramih vino toči, in če boš po krških gostilnah iskal ob takem času pivca, ga prav gotovo ne boš našel.

C. kr. okrajno glavarstvo torej z oviranjem ni škode obvarovalo gostilničarje v Krškem, pač pa mnogo škode povzročilo ondotnim vinogradnikom in vrhutega oškodovalo tudi krške gostilničarje, kajti če bi na Kranjskem ne zabranjevalo točenja vina po hramih, bi marsikak pivce prišel tudi s Štajerskega na Kranjsko, bodisi v gostilno, ali h kakemu hramu in bi tudi na tej strani Save svoj denar pustil. Enake razmere so tudi pri Sevnici, odnosno pri Boštanju na Kranjskem.

Očividno je torej, da je potrebno, da se zadeva glede točenja lastno pridelanega vina uredi enakomerno za vse vinorodne kraje na Kranjskem, da ne bo to okrajno glavarstvo postopalo tako, drugo pa drugače, in da se zadevne odredbe tudi razglase.

Času primerno premišljevanje o umetnem gnoju.

Vprašanje o umetnem gnojenju se dandanes razpravlja po vseh kmetijskih časnikih. To je umevno, saj je gnojitev vendar glavna naloga našega kmetijstva, ker je od nje zavisna rodovitnost naših zemljišč. V ozki zvezi z njo je imovitost naših kmetov, z njo pa dobri časi širših slojev prebivalstva. Če ima kmetovalec slabe žetve, slabe letine, ne more niti svoji družini, niti delavcem primerno nagraditi naporenega poljskega dela. Tako potem tudi obrtniki in prodajalci škodo trpe, ker nič ne spečajo.

Dobra gnojitev je poleg razumnega obdelovanja zemljišč in dosledne letine obstojni pogoj našega kmetijstva. Da bi se osigural, prizadjala si je veda in ročnost v zadnjih desetletjih ter je dosegla poprej nenadejanih uspehov. Kakor povsodi, tako so se tudi na tem polju mnenja križala. Nastajale so pomote, ki pa so se morale resnici kar čez noč umikati.

Najprej preidimo k razpravi o fosforovokislih gnojilih. Tukaj zavzemajo najodličnejše mesto superfosfati in Tomasova žlindra. Tudi parjena in brezklejna kostna moka čimdaljebolj napreduje.

Superfosfati iz kostne moke so se že pred 50 leti na Angležkem obilno uporabljali. Na kontinentu so se šele pozneje začeli uvaževati, skoraj smemo trditi, da je šele sila privedla do njih uporabe. Pred 20 leti se je uvedla Tomasova žlindra v trgovino. Profesor Märker iz Darmstadta je prvi opozoril na njo. Žal, da ima Tomasova žlindra mnogo fosforove kisline v neraztopnem stanju, ki šele tedaj jame učinkovati, če je v zemlji obilno snovi, ki žlindro razkrajajo. Tako prestrojena žlindra šele nudi rastlinstvu živilno moč. A k temu niso vsaka tla pripravna. Preživelo se je tudi naziranje profesorja Wagnerja, da naj bi se žlindra cenila po

množini v citronovi kislini raztopne fosforove kisline. Dokazano je namreč, da žlindra daje vrednost samo splošna množina fosforove kisline.

Na nekterih zemljiščih so se dosegali tudi resnično vrli uspehi. A šele danes smo našli pravi vzrok ugodnega učinkovanja. Tomasova žlindra ima namreč 50 % apna v sebi. To živo apno učinkuje razkrojilno, to se pravi, ono dela v zemljiščih nahajajoče se redilne snovi za rastlinstvo užitne, sicer bi jih koreninice ne mogle vsrkavati.

Prav je, če kmetovalec svoje zaklade izkorišča, a mora na drugi strani tudi skrbeti, da se zemlji odtegnjene snovi vračajo, to se pravi, on mora primerno gnojiti, sicer zemljišče postane neplodno. To pa se ne zgodi s samo žlindro, ker apnena preobilica zemljiščem škoduje. V težkih zemljiščih pa žlindra že odkraja ne pomaga, ker ne morejo fosforove kisline sebi uslužne delati.

A vzlic temu se je Tomasova žlindra kmetovalcem hitro prikupila. Vzroki so lahko najti. Prvič je bila žlindra izkrajja jako poceni, drugič pa so jo posestniki železnih plavžev navsomoč hvalisali. Vsi časniki so jej peli slavo. Za denar se seveda vse stori. Poprej so jo visoko kupičili in gromadili, ker niso vedeli kam z njo. Sedaj pa so hkrati našli odjemalcev, ki so se od dne do dne množili. Hitro so poskočili s ceno. Žlindra se je hitro porabila, in danes se ne more več sproti delati. Zato pa se mora še bolj podražiti, čeprav zato ne bode bolj učinkovala.

To dejstvo da misliti na odpomoč. Za lahka zemljišča že imamo namestek, namreč izparjeno kostno moko. Mora se pa že jeseni raztrositi, sicer zemlja prepozno dobi gnojilo, ker jej ni kos. Kadar pa hočemo za časa setve gnojiti s kostno moko, jej moramo primešati superfosfata, ker dotlej, da se razkroji kostna moka, rastlinstvo živijo superfosfati. Tem potom uspevajo mlade rastline najkrepkeje in so krepke, da lahko kljubujejo vremenskim neugodnostim in drugim škodljivcem.

V superfosfatih se poprej netopna fosforova kislina s pomočjo žveplene kisline izpremeni v vodi lahko raztopno gnojilo, ki ga rastlinice brez druge pripomoči lahko vživajo. — Poskusi, prirejani po profesorju Ullmannu v Hamburgu, so dokazali, da se v vodi raztopna fosforova kislina skozi cele mesece v zemlji ohranjuje ter nekako sama enakomerno razlezuje med koreninami. Odtod njena veleuspešna gnojilnost. Superfosfati so pripravni za vsakovrstna zemljišča in za vsakovrstne rastline, treba je le poprej nekoliko z apnom pognojiti. Za malo časa rastoče rastline so superfosfati naravnost neobhodno potrebni. V vodi raztopna fosforova kislina je rastlinam takoj na razpolago; odtod njihova bujna rast,

Razen s kostnim superfosfatom se trguje še s kapaninskim superfosfatom. Ta ima 13—15 % v vodi raztopne fosforove kisline v sebi, ostanek je pa malec. 100 kg ga tudi ne stane več, kakor žlindra, čeprav je mnogo boljši. Superfosfat zaradi malca (gipsa) veže dušik in je mrčesu smrtonosen. To vam dokaže že enkratna pognojitev. Ves mrčes bo proč.

Pa še drugo prednost ima superfosfat, ker se sme z vsakovrstnimi drugimi gnoji mešati brez škode. Tomasova žlindra pa se na pr. ne sme mešati z dušičnatimi gnojili (kakor žveplenokisli amonijak, čilski soliter itd.). Zakaj ne? Zato, ker dušik zaradi živega apna uide. Slično se žlindra ne sme mešati z žveplenokislim kalijem, s kajnitom prej, kakor ravno pred gnojitvijo, ker se sicer vse gnojilo strdi.

Kot dušikovo gnojilo je žveplenokisli amonijak boljši od čilskega solitra, ker primeroma manj stane in se v zemlji kesneje razkroji.

Žveplenokisli amonijak se v zemlji izpremeni šele v solitrovo kislino in šele kot tak je rastlinstvu prikladen. A čilski soliter le prve dni vpliva, sicer pa se razkroji ali pa se izpere.

Pač pa se priporoča čilski soliter jemati za površno pognojitev že zelenega rastlinstva, osobito pri posebljih žitih. Kajpada je treba z njim previdno ravnati. Najbolje ga je s prstjo pomešati in tako pomešanega raztrositi spomladi pred dežjem. Kot kalijeva gnojila uvažujemo le stasfurtske soli, žveplenokisli kali in kajnit.

A s kajnitom ne smemo prepogosto gnojiti, ker sicer kuhinjska sol škoduje rastlinstvu, ki je v njem. „Gosp. Glasnik“.

Deset zapovedi o vzgoji žrebet v prvem letu.

1.) Pregovor slove: „Kobila ti da žrebe, konja pa moraš sam narediti“. Ta pregovor hoče reči, da je zelo važno, odbirati za pleme dobre kobile in žrebce, da pa to ni še vse, ampak da je od tebe zavisno, da vzgojiš iz lepega žrebeta tudi lepega konja. Če imaš še tako lepo in za pleme sposobno žrebe, s slabo vzrejo ga lahko popolnoma pokvariš.

2.) Vzreja žrebetova se ne prične z dnevom, kadar ga kobila stori, ampak že ob času, ko je še v materinem životu. Le če dobro in pravilno ravnaš s kobilo, ti stori lepo žrebe. Po nekterih naših krajih, zlasti na Gorenjskem, delajo pozimi tako silno z brejimi kobilami, da skote potem medla žrebeta, ki največkrat kmalu poginejo, če kobila ni morda že poprej izvrgla. Dvajset goldinarjev, ki so jih prislužili z delom, potem petkrat izgube, ker niso odredili žrebeta.

3.) Posebno skrb imej ob porodu. Kadar se kobili bliža čas, imej vedno blizu izkušnega človeka, ki pomaga, če je treba. Kobili nastelji dobro in mehko. Potrebno ni, siliti kobilo k porodu, zlasti ne daj prezgodaj predreti mehurja, ki dela pot mladiču. Če je pa mehur prezgodaj počil in se kobila težko ožrebi, moči ji dotične dele z gorkim mlekom. Mehur je najbolje, da sam počí.

4.) Mladiča je počasi ven vleči in le takrat, kadar ima kobila popadke. Kadar je že glava zunaj, zlasti počasi vleči, da se popkova vez ne odtrga prekratko; to ima lahko zle posledice.

5.) Posebno pazi na popek. Če se popkova vez ni odtrgala sama, odreži jo mladiču 6 do 8 centimetrov od trebuha in jo podveži s prav čistim, širokim in mehkim trakom. Če popkovo vez podvežeš z umazanim trakom, lahko pritisne prisad, ki je zelo nevaren. Popek bodi vedno snažen, in če je le mogoče, ga omivaj s karbolno vodo. Mnogo bolezni dobivajo žrebeta zaradi nesnage na popku, zlasti se vnamajo členi, pluća, oči in možgani.

6.) Po porodu odrgni kobilo do suhega. Če posteljica ne gre od kobile v 24 do 36 urah, naj jo odstrani živinozdravnik.

7.) Mlezvo, t. j. prvo mleko po porodu, mora dobiti mladič, da si čreva očisti materine smole.

8.) Če je vreme, morata starka in mladič iti vsak dan na plano; ko kobila prične delati, naj jo mladič

povsod spremlja, koder je mogoče. Kadar mladič prične jesti, prični mu pokladati zdrobljenega ovsa.

9.) Prvo leto žrebe najbolj raste. Dobra krma je zatorej v tem času nad vse važna.

10.) Če se žrebe vsak dan ne pregiblje dosti, nikar ne misli, da si vzrediš dobrega konja. Žrebe, ki je vedno v hlevu, dobi mehke kosti in nizka kopita, ki le navzpred rasto in bicelj vedno bolj k tlom tišče. Žrebe, ki živi vedno v hlevu, divja, kadar ga pripelješ na plano, semtertja in se pri tem poškoduje ter dobi bolezni na kitah in v členih. Kadar je žrebe potno, glej, da se ne prehladi.

Kako zabranimo, da plemenski biki ne postanejo hudobni.

Pogostokrat se dogaja, da mora živinorejec bika, ki je postal hudoben, predčasno oddati, zakaj žival je postala nevarna vsem, ki imajo z njo opraviti. Če je žival plemenite krvi, potem ima lastnik veliko škodo. Najčeste je napačno ravnanje in draženje vzrok, da bik postane hudoben in svojemu strežniku nevaren. Zato naj onemu, ki opravlja bika, nikoli ne pride na misel, da bi ga dražil, pa tudi nikomur drugemu naj ne dovoli, uganjati z njim nepotrebne burke. Ravno tako naj bo oskrbovalec plemenskega bika zelo previden, kadar ga kaznuje. Prijazno, pa resno ravnanje je nasproti biku najbolj umestno. Kakor uči skušnja, ostane bik krotak, ako ga že od mlada navadiš, da se da voditi na verigi. Tudi je svetovati hlapcu, ki mu je bik izroččen v oskrbo, da ga skuša privaditi na svojo osebo s tem, da mu večkrat pomoli kosec kake slaščice, na pr. osoljenega kruha; na ta način mu postane mladi bik zelo udan. Ko se je bik po plemenitvi vrnil v hlev, tedaj mu tudi ponudi nekoliko soli, kruha, pest detelje ali dobrega sena. Če tako ravnaš, pojde bik veliko rajši v hlev in se ne bo izlepa upiral na potu v svojo stajo. Skakališče naj bode na takem mestu, da ga bik more takoj ugledati, ko stopi iz hlevnih duri in ko se vrača v hlev, naj ima hlevne duri pred seboj. Zelo zoprno in nevarno je, če mora žival prej iti še okoli par oglov, predno zagleda skakališče. Če namreč bik ne zagleda takoj krave, postane zlovoljen in napade strežnika. Zelo priporočamo gospodarjem tudi vprego plemenjakov. Vpreženi biki ne postanejo nikdar tako divji in nepokorni kakor oni, ki samo takrat pridejo iz svoje staje, kadar kdo prižene kravo. Na vsak način pa je treba mlademu biku vtakniti skoz hripelj nosni obroč, predno se rabi za pleme.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 81. S sosedom imava dva travnika različne kakovosti in se glede porabe vsako leto menjava. Ker moj sosed za izboljšanje travnikov noče ničesar storiti, jaz pa zanj tudi ne bom boljšal in ker sosed ne privoli v katerokoli pravično razdelitev teh dveh travnikov, zato vprašam, **če je kaka pot, da bi sosed v razdelitev skupne posesti prisilil.** (J. Ž. v V.)

Odgovor: Sosega morete k razdelitvi prisiliti, če proti njemu vložite tožbo na razdelitev skupnosti lastnine.

Vprašanje 82. Moje marelice so letos prav lepo rasle in cvetele. Pred 2 do 3 tedni so se pa začeli nekateri vršički sušiti. Najprej sem to zapazil na zvenelih mladikah. Suše se le nekateri poganjki na eninisti veji, dočim drugi lepo uspevajo in imajo nastavljjen plod. Kaj je temu vzrok? (F. K. pri Sp. B.)

Odgovor: Tako poškodovanje letošnjih mladik povzroča na marelicah hroščec obrezač (rhynchites conicus), ki razgrize mladiko pri veji, da listje potem ovne in se slednjič mladika posuši. Sredstvo proti temu škodljivcu je pobiranje hrošča zgodaj zjutraj ali ob oblačnem vremenu in pobiranje ter zežiganje suhih mladik. — Mladike marelic pokončuje na podoben način tudi gosjenica neke veše „anarsia lineatella“.

Vprašanje 83. Ali se sme zakup lova le enkrat ali večkrat podaljšati? (A. V. na I.)

Odgovor: Glasom § 10. ministrske naredbe z dne 15. decembra 1852, zadevajoče vživanje lovske pravice, velja za podaljšanje zakupa naslednje: „Izjemno, in kadar zakup sam zadostuje pogojem, v tem ukazu izrečenim, more politična okrajna gosposka že obstoječe zakupne pogodbe, potem ko je dotično občino zaslila, tudi brez očitne dražbe po predpisu tega ukaza podaljšati“. — Glede tega paragrafa je upravno sodišče dne 12. decembra l. 1883, št. 2759., ob priliki nekega prepira takole razsodilo: „Podaljšanje zakupa ne more oblast zapovedati, temveč more ona le kako tako podaljševalno pogodbe med občino in zakupojemalcem potrditi. Določba, da se zakup sme podaljšati brez javne dražbe, je le pravica dati lov v najem izjemno brez dražbe, kateri pravici pa oblast more pritrditi ali jo pa lahko prepove. Na vsak način se pa občini ne more zapovedati proti njeni volji podaljšanje zakupa“. — Upravno sodišče je 3. julija l. 1884., št. 1518., in 19. septembra l. 1884., št. 1515., razsodilo: „Podaljšanje zakupa lova proti volji občine je nezakonito“. — Iz vsega tega sledi, da občina lahko podaljša zakup lova brez dražbe kolikorkrat hoče, če okrajno glavarstvo vsakokratnemu podaljšanju pritrdi, da pa okrajno glavarstvo niti za enkrat nima pravice podaljšanje zapovedati.

Vprašanje 84. Imam dva in pol meseca staro tele, ki gloda les in liže zid. Tele je imelo to razvado, ko je še sesalo, in jo ima sedaj, ko dobiva dobro krmo (oves, tropine, klajno apno itd.). Omenjam, da je moje seno s travnikov, ki so delcva z umetnimi gnojili pognojeno. Kaj je torej vzrok? (A. D. v P.)

Odgovor: Na vsak način je glodanje lesa in lizanje zidu posledica motenega prebavljanja. Goved gloda les, žre cunjje in liže les, če ne dobiva klaje, ki ima dovolj apna v sebi, a bolezen se tudi prikaže, če se krmi s sicer dobro in celo z močno krmo, ki ji je pa dodejane premalo suhe klaje (sena, rezanice), vsled česar želodec in čreva niso napolnjeni in ne morejo pravilno delovati. Priporočamo dajati teletu še naprej klajno apno ter ga krmiti z dobrim senom, kteremu le za poboljšek dodaste ovsa, tropin itd.

Vprašanje 85. Imam kravo z drugim teletom, ki se sama sesa, in sicer tudi na paši. Ali je kakšno sredstvo to razvado odpraviti? (I. L. v T.)

Odgovor: Najboljše sredstvo kravi zabraniti, da ne bo samasebe sesala, je takozvani španski kolar, ki se ji da okrog vratu. Ta kolar obstoji iz primerno dolgih paličic, ki se na obeh koncih z močnim motozom redko druga k drugi privežajo in se potem okrog vratu navežejo. Krava, ki ima tak kolar, se sicer more poljubno gibati, se tudi lahko pase, a vratu ne more toliko vkloniti, da bi prišla z gobcem do vimena. Če vzamete obod kake stare rete, ga primerno skrajšate in potem okrog vratu privežete, dosegli boste isti uspeh.

Vprašanje 86. Imam novozasajen vinograd, ki do njega vodi le steza, ter moram vsled tega ves gnoj znositi. Rad bi napravil vozno pot ter bi dotični svet odkupil ali pa plačal odškodnino, pa sosedje stavijo nezaslišane cene. Kaj mi je storiti? (F. V. na E.)

Odgovor: Na podstavi zakona iz l. 1898., zadevajočega dovoljevanje poti za silo, morete sodnijskim potom priti do potrebnega kolovoza. V prošnji na okrajno sodišče je zahte-

vano pot popisati s povedbo njene vrste in meri, navedši katalna števila in obdelavne vrste dotičnih nepremičnin in pristavši ime, stan in stanovališča njih lastnikov, ter je razložiti vzroke sprožene zahteve. Če so nepremičnine predmet zemljiške knjige, je navesti tudi vložke zemljiške knjige. Kako je prošnjo vložiti, v kolikih izvodih in kakšno je nadaljno postopanje, je popisano v imenovanem zakonu.

Gospodarske novice.

* **Oddaja prasičev jorkširske pasme.** Dosedaj je kmetijska družba oddala 48 plemenih prasičkov jorkširske pasme, in sicer po vrsti, kakor se je kdo zglasil. V teku tega meseca in v drugem mesecu upamo dobiti še prasičev in tako ustreči, ako le mogoče, vsem prosilcem. Pripomnimo, da je letos jako težko dobiti angleške plemene prasiče in da se morajo plačati osemtedenski najceneje po 30 K eden, a družba jih je nekaj kupila tudi po 36 K, in to brez voznine. Družba prasiče oddaja povprečno po 15 K, t. j. za polovico kupne cene in tudi za manj, pa vendar so nekateri ljudje, ki jim je še ta cena previsoka, dasi se danes plačujejo domači odstavljani prasički po 16 do 20 in tudi več kron. Naročila na plemene prasičke jorkširske pasme se še vedno sprejemajo, a ustreglo se bo prošnjam le v toliko, kolikor bo mogoče teh živali nadobaviti.

* **Za bodočo setev ajde** opozarjamo na porabo umetnih gnojil. Pri nas gospodarji še ne vedo, da ajda potrebuje zelo veliko redilnih snovi, zlasti dušika in fosforove kisline, in da je pri nas ajda v zadnjih desetletjih zato tako slabo rodila, ker je zemlja izsesana. Strnišnji ajdi zaradi kratkega časa seveda ni mogoče gnojiti s hlevskim gnojem, zato so pa tu posebno umestna umetna gnojila. Za ajdo priporočamo čilski soliter in rudninski superfosfat. Čilski soliter stane 30 K in rudninski superfosfat pa 7 K 25 h 100 kg. Kajnit je ajdi škodljiv in Tomasova žindra ji tudi ne hasni, ker se prepočasi razkaja.

* **Oddaja kos.** Družba bo oddajala, kakor lansko leto, in ima že v zalogi za svoje ude posebno narejene kose iz najboljšega avstrijskega jekla. Na lani izražene želje se je družba ozirala glede oblike in je dala narediti bolj ravne kose. Vse kose so že obrušene, da se hitreje sklepljejo. Koso more vsakdo izbrati ter tako, ki ima kako napako, ki jo je zakrivila tvornica, zamenjati, oziroma vrniti. — Vsaka kosa ima vtisnjeno družbeno ime — Ker se zaradi visoke poštnine pošiljatev posameznih kos preveč podraži, zato priporočamo skupno naročanje potom podružnic, in sicer če le mogoče 20 kos skupaj. Pedružnice, ki kose skupaj naroče, jih dobe voznine proste. Cena kosom je tale:

dolgost v pesteh:	6	6 $\frac{1}{2}$	7	7 $\frac{1}{2}$	8
" " cm:	60	65	70	75	80
cena:	92 h	94 h	96 h	98 h	1 K

* **Potrebščine za vinstvo** oddaja družba po naslednjih cenah:

1. Modro galico, v vrečah po 50 in po 100 kg po 55 K, in sicer podružnicam postavljeno voznine prosto do sedeža podružnice.
2. Žveplo, fino zmleto, „alkoholizirano“, najboljše s 70—72° finosti, 100 kg po 15 K v vrečah po 50 kg.
3. Trtne škropilnice, najboljšega izdelka, železni deli poniklani, iz močne bakrene ploščevine, kos po 18 K.
4. Žveplalnice, najboljše sestave „reks“, kos po 19 K.

* **Kupujte pravo žveplo in pravo galico!** Dober uspeh se doseže le s fino zmletim žveplom. A tako žveplo je tem dražje, kolikor finejšje je. V zadnjem času ponujajo agenti po deželi žveplo po 14 in tudi 13 K. Za tako ceno danes ni mogoče prodajati zadosti finega žvepla, zato pred tem žveplom svarimo vinččake. — Istotako se letos ponuja in prodaja v deželi neka jako slaba galica. Torej pozor!

* **Galica in žveplo na upanje.** Podružnice, ki žele dobiti za svoje ude galico in žveplo na upanje, ker v marsikterih krajih vinogradniki niso še mogli prodati svojega vina in so zato v velikih denarnih stiskah, naj stopijo z glavnim odborom naravnost v dogovor, ker je ta pripravljen po možnosti ustreči.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Seja glavnega odbora dne 5. maja 1902.

Seji je predsedoval družbeni predsednik gosp. O. pl. Detela, navzoči so bili gg. podpredsednik Fr. Povše in odborniki: baron Lazarini, baron Liechtenberg, Lenarčič, Pavlin, Pogačnik, Rohrman in dr. pl. Wurzbach.

Predsednik je naznanil, da se je gospa vdova umrlega glavnega odbornika Fr. Witschla zahvalila za izraženo sožalje in da je kmetijska družba še posebej postavila skromen spomenik zaslužnemu sotrudniku stem, da je objavila njegovo podobo in življenjepis v družbenem glasilu.

Glavni odbor je na podlagi došlih prošenj razdelil 21 bikov, ki so bili nakupljeni z državno podporo.

Odbor je vzel na znanje poročilo o državni podpori za prasičjo rejo ter je glede porabe primerno ukrenil.

Na poziv solnograške kmetijske družbe se je odbor pridružil prošnji za dveletno vojaško službo kmetijskih sinov in za skrčenje orožnih vaj.

Z ozirom na odlok c. kr. kmetijskega ministrstva, da se podrobno označijo vzroki nezadostnega uspevanja perutninarstva, je odbor pooblastil odsek, sestojč iz odbornikov gg. Lenarčiča, Pavlina in Rohrmana, da izdelajo dotično spomenico za c. kr. kmetijsko ministrstvo.

Za občni zbor kranjsko-primorskega gozdarskega društva, ki bo 1. junija t. l. v Gradežu, je glavni odbor za svojega zastopnika imenoval gospoda gozdnega nadsvetnika Golla.

Prošnji dveh mlekarških zadrug za podporo je sklenil odbor priporočeni izročiti pristojnim oblastim.

Prošnjo za podporo za vzdrževanje bika odbor ni mogel uvaževati, ker nima v to svrhu nobene podpore in ker bi to tudi iz načelnih vzrokov ne bilo umestno.

Prošnji občine Dovje, oziroma tamošnjega gospodarskega odseka za podporo za zboljšanje občinskih planin, je odbor sklenil toplo priporočeni predložiti c. kr. kmetijskemu ministrstvu in deželnemu odboru.

Odbor je vzel na znanje ugodno rešitev več predloženih prošenj mlekarških zadrug za državno podporo.

Za nove ude so se zglasili in so bili sprejeti gg.:

Lah Francišek, trgovec in posestnik v Ložu; Šolsko vodstvo v Št. Jerneju; Jeršan Luka, posestnik na Uncu; Žabkar Ivan, posestnik na Ravnem; Janc Francišek, posestnik v Jevševcu; Knific Ivan, posestnik pri Sv. Valburgi; Bajt Ivan, posestnik na Uncu; Hieng Ernest, posestnik na Rakeku; Haman C. J., trgovec v Ljubljani; Leben Josip, posestnik v Polhovem Gradcu; Stupica Francišek, trgovec v Ljubljani; Žnidaršič Ivan, posestnik v Podcerkvi; Janež Anton, trgovec in posestnik v Babnem Polju; Troha Peter, trgovec in posestnik v Babnem Polju; Sagella Justus, posestnik v Blekovi Vasi; Žarkovič Jurij, posestnik v Pribincih; Šter Jakob, posestnik na Visokem; Poženel Ivan, posestnik v Crnem Vrhu; Robnik Ivan, posestnik na Lobnici; Plahutar Viktor, posestnik na Savi; Eisenhut Alfred, nadučitelj v Beli Peči; Eichleter Ivan, posestnik v Beli Peči; Dragan Liza, posestnica v Beli Peči; Egger Jurij, posestnik v Beli Peči; Kraner Martin, posestnik v Beli Peči; Krčivoj Emerich, mesar v Beli Peči; Pintarič Ivan, posestnik v Beli Peči; Plösch Gašper ml., posestnik v Beli Peči; Plösch Ivan, kovač v Beli Peči; Dragan Edvard, posestnik v Beli Peči; Schnablegger Anton, posestnik v Beli Peči; Baruzzi Matija, posestnik v

Beli Peči; Dorn Jernej, posestnik v Ahletah; Puci Jakob, posestnik v Ahletah; Florijan Matevž, posestnik v Koprivniku; Putzi Andrej, posestnik v Koprivniku; Šmolinar Simon, posestnik v Koprivniku; Müller Martin, posestnik v Zagradu; Plesin Anton, posestnik v Zagradu; Kerstein Josip, posestnik v Zagradu; Smrekar Simon, posestnik v Zagradu; Erlach Lorenc, posestnik v Beli Peči; Benkovič Frančišek, veleposestnik v Blagovici; Gailer Ivan, p. d. Ploč, posestnik v Ločah pri Beljaku; Zure Frančišek, posestnik in trgovec v Trebnjem; Demšar Ivan, kovač in posestnik v Škofji Loki; Šmit Anton graščak v Komendi; Štefančič Anton, posestnik v Ivanjem Selu; Lozar Ivan, posestnik v Koč. Reki; Koce Marija, gostilničarica v Kočah.

V a b i l o

na občni zbor vipavske kmetijske podružnice, ki bode dne 8. junija t. l. popoldne ob 4 v Vipavi v občinski pisarni.

S P O R E D;

- 1.) Poročilo načelnikovo.
- 2.) Poročilo tajnikovo in blagajnikovo.
- 3.) Poročilo pregledovalcev računov za leta 1900 in 1901.
- 4.) Volitev dveh novih podružničnih odbornikov.
- 5.) Predlogi za občni zbor c. kr. kmet. družbe.
- 6.) Volitev odposlanca na občni zbor c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani.
- 7.) Nasveti in predlogi.

Kmetijska podružnica v Vipavi,
dne 10. maja 1902.

Tajnik:
Anton Skala.

Načelnik:
Anton Hrovatin.

V a b i l o

k občnemu zboru kmetijske podružnice v Št. Vidu pri Zatičini dne 25. maja t. l. v podkaplanijo.

S P O R E D;

1. Nagovor načelnika.
2. Pregled računov.
3. Volitev odposlancev k občnemu zboru v Ljubljano.
4. Posamezni nasveti.

J. Vidergar, načelnik.

R a z g l a s

o prihodnjem tečaju na podkovski šoli v Ljubljani.

Novi šolski tečaj na podkovski šoli c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani se prične dne 1. julija 1902.

Poleg podkovstva se učenci podkovske šole uče tudi ogledovanja živine in mesa.

Kdor želi priti v podkovsko šolo, naj vloži prošnjo za sprejem in naj ji priloži:

- 1.) izpisek iz krstne knjige (ali krstni list),
- 2.) domovinski list,
- 3.) šolsko spričevalo,
- 4.) učno spričevalo v dokaz, da se je podkovstva izučil pri kakem kovaškem mojstru,
- 5.) župnikovo ali županovo spričevalo o poštenem vedenju. Ubožni prosilci, ki se ne morejo šolati ob svojih troških, niti ne morejo pričakovati podpore od svojcev, morejo dobiti po 100 K podpore pri kmetijski družbi. Prosilec za podporo mora svoji prošnji poleg navedenih prilog priložiti še:

- 6.) ubožni list in
- 7.) potrdilo, da je že 2 leti bil za kovaškega pomočnika.

Prošnje za sprejem v podkovsko šolo naj se do 15. julija t. l. pošljejo vodstvu podkovske šole v Ljubljani.

Šola bo trajala do konca decembra l. 1902.

Kdor dobro prestane preskušnjo, more po postavi iz 1873. l. dobiti patent podkovskega mojstra; brez preskušnje pa sedaj nihče ne more postati podkovski mojster.

Poln v podkovski šoli je brezplačen; učenci morajo skrbeti le za živež in za stanovanje ter za potrebne šolske knjige. Stanovanje dobode učenci za majhno plačo v šolskem poslopju.

Učenci naj se oglase vsaj dva dni pred šolskim začetkom v podkovski šoli na Spodnjih Poljanah.

Ker je po slovenskih deželah še vedno premalo v podkovstvu izučenih kovačev in zdravnikov kopitnih bolezni, pa tudi premalo izurjenih živinskih in mesovnih oglednikov, zato naj bi skrbela županstva, da dobode vsaka občina vsaj po enega dobrega kovača in mesovnega oglednika.

Oton pl. Detela.

predsednik c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Dr. Karol vitez Bleiweis-Trsteniški,
začasni vodja podkovske šole.

N a z n a n i l o.

Skušnje na tukajšnji podkovski šoli se bodo vršile dne 27. in 28. junija t. l., in sicer 27. junija skušnja iz podkovstva za kovače, ki niso obiskovali podkovske šole, 28. junija pa za učence podkovske šole iz podkovstva in ogledovanja klavne živine in mesa. Kovači, ki hočejo delati to skušnjo, naj se oglase pri podpisnem vodstvu do 15. junija t. l.

Vodstvo podkovske šole v Ljubljani,
dne 1. maja 1902.

Dr. Karol vitez Bleiweis-Trsteniški.

Listnica uredništva.

L. C. v H. Kdor meni, da je s posnemačnikom posneto mleko nezdravo ali celo negnusno, temu ni pomagati. Pravijo, da se neumnosti sam Bog zastoj upira. Seveda, moljenje umazanih vimenov z umazanimi rokami v umazane žehtarje, pobiranje muh iz mleka z umazanimi prsti, gnetenje masla z roko i. t. d., to je pa zelo okusno!

J. G. v Z. Kako pomagati? Razdružite se in poplačajte dolgove in storite konec vsi neumnosti. Kdor ne vboga, ga tepe nadloga; mi smo svarili, pa ni nič pomagalo. Sicer Vam je pa prav; dokler bo kmet pustil, da drugi zanj skrbe, toliko časa ne bo nikamor prišel. Pričnite sami misliti, kaj je ukreniti, da se stanje kmetovo zboljša, pa se kmalu vse na boljše obrne. Kmet si mora sam pomagati, drug mu prav gotovo ne bo nihče pomagal.

P. K. v G. Za odgovor na Vaše vprašanje glede posebnega gnojenja vsem kmetijskim, vrtnarskim, sadnim in gozdnim rastlinam bi ne zadostovalo spisati debelo knjigo, marveč potrebna bi bila cela knjižnica. — Dotične vesti o premembi vojaške službe niso resnične.

F. C. v B. O sadni letini hočemo od časa do časa poročati, a do danes ni še nikako tako poročilo izdano.

F. Ž. v Č. Kolikor je nam znano, pri nas dosedaj še ni prepovedano ograditi posestva z bodečo žico.

A. L. na M. Za Vas tudi velja odgovor na vprašanje 84.

D. Z. na J. Krte neki zna prav dobro loviti neki Franc Koren v Bobovku, pošta Kranj.

J. E. na R. Če je steza čez travnik služnost, potem pač more posestnik stezo poljubno ograditi, vendar ograja ne sme biti taka, da bi ovirala prehod ali da bi bila nevarna.

I. S. v M. Za poljskega čuvaja se samodsebe nihče ne more postaviti, zato se morajo kake zahteve od take strani kar zavrniti.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Ureja Gustav Pirc, družbeni ravnatelj.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na vsi strani 32 K, na 1/2 strani 16 K, na 1/4 strani 10 K in na 1/8 strani 6 K. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 3.

Št. 9. V Ljubljani, 15. maja 1902. Leto XIX.

Tržne cene.

Deželni pridelki:

V Ljubljani, 14. maja 1902. (Izvirno poročilo.)

Semena: Domača detelja novo blago K 110.— h do K 125.— h; nemška detelja (lucerna) K 165.— h do K 185.— h; gorenjska repa K 120.—125 h; laneno seme, domače ozimno K 32.— h do K —.— h; konopno seme K 20.— h do K 22.— h; kuminovo seme K 55.— h do K 60.— h.

Fižol: Rudeči ribniški K 16.— h; rudeči Hrvat K 15.— do K —.—; prepelicar (koks) K 17.— do K —.—. (Vse cene semen in fižola veljajo za 100 kg čistnega blaga, kakor ga kmetovalci pripeljejo na orodaj i s. novo blago.)

Suhe češplje: v dimu sušene K 24.— h do K 26.— h. brez dima sušene K 24.— h. do K 36.— h.

Orehi domači: K 25.— h do K 26.— h.

Ježice nove: K 4.— h do K 6.— h za 100 klgr.

Med čist: po K 70.— h do K 72.— h.

Kože. Goveje, težke nad 45 kg po K 84.— h do K 86.— h.

„ težke od 30 do 45 kg „ 74.— „ „ 76.— „

„ lahke „ 74.— „ „ 74.— „

(Te cene veljajo za 100 kg in sicer za kože izdelane po tukajšnjih običajih z rogovi vred. Bikove kože po 60 h klgr.)

Telečje kože: K 1.04 za kg.

Kozličeve kože: po K 1.45 h do K 1.55 h.

Svinjske kože: Čiste, brez napak 62 do 66 h za kg.

Druge vrste 34 do 52 h za kg.

Kože lisic po K 10.— do 10 50

„ kun belic „ 22.— „ 24.—

„ rumenic „ 30.— „ 36.— za par.

„ dihurjev „ 6.— „ 6 50

„ vidr „ 17.— „ 18.—

Kože zajcev po K 30.— do 32.— za 100 komadov

Pepelika (potošl) po K 32.— 100 kg.

Žito:

V Ljubljani, 26. maja 1902. Pšenica K 9.95 h, rž K 7.80 h, ječmen K 7.40 h, oves K 8.25 h, ajda K 7.10 h, proso K 7.80 h, tursica K 6.10 h, seno K 3.75 h, slama K 3.25 h. (Vse cene veljajo za 50 kgr.)

Na Dunaji, 12. maja 1902. Pšenica jesenska K 8.85 h, rž K 6.95 h, oves K 7.33 h, tursica K 5.30 h. (Vse cene veljajo za 50 kgr.)

Priporočam p. n. občinstvu svojo zalogo vsakovrstnega orodja za kovače, mizarje, kleparje, ključarje itd. — Za stavbe: traverze, šine, portland- in roman cement, štorjo, železo za vezi, okove za okna in vrata, štedilnike (Sparherde).

Za poljedeloe: Najboljše vrste mlatilnice, gepeljne, slamo-reznice, čistilnike, železne pluge, sesalke (Saugpumpen), cevi za vodovode, dalje nagrobne križe, vlitte kotle, jeklo, fino štajersko železo in vsakovrstno kuhinjsko opravo. (31-7)

Zagotavljajoč najboljše postrežbe se priporočam za obilen obisk

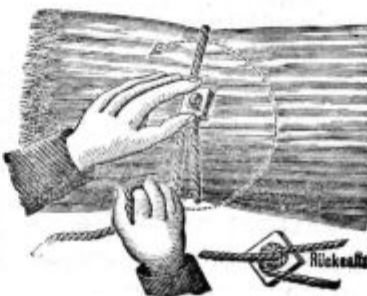
A. SUŠNIK,

trgovec s špecerijo in železnino

Zaloška cesta (Udmat) št. 15.

Poresla za hitro vezanje snopov
z leseno zapono

1 in 1/2 metra dolge in 5 mm debela, 1000 komadov za 12 kron franko Dunaj, kakor vse druge v vrvarsko obrt spadajoče izdelke, razpošilja dunajska vrvarska tovarna na par (52-3)

Ljudevika Mahovskija,

Dunaj, I, Operngasse 4.

FR. STUPICA

trgovina z železino, in kovinami, zaloga štedilnikov, poljedeljskih strojev, mlatilnic, (gepelnov) vratil, slamoreznic, čistilnic ali pajkelnov, preš za sadje in grozdje, plugov, kotlov za žganje kuhati, žag, nagrobnih križov, vag, tromb (pump) za vodovode in cevi, traverz, železniških šin, razne plehovine, vedno svežega romanin portland-cementa (55-1) itd. itd.

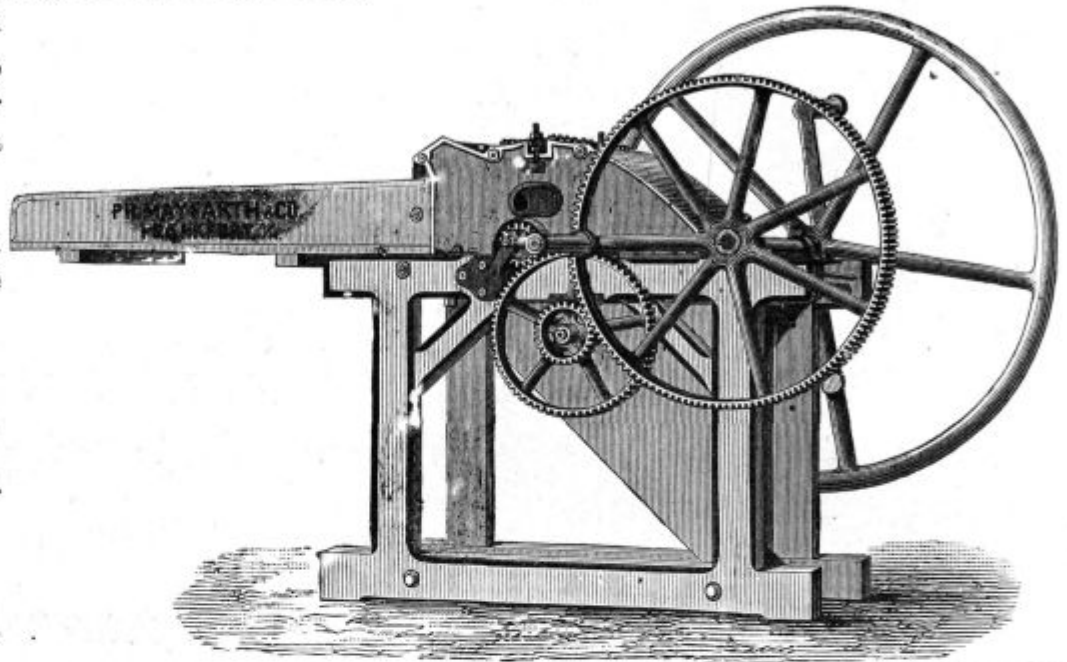
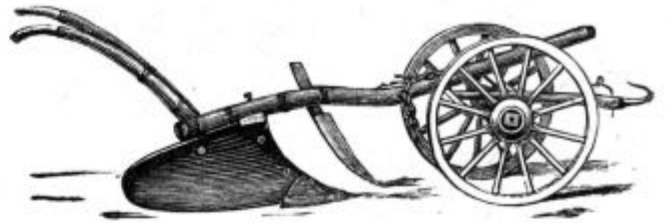
Posebno priporočam dobro, vedno sveže

špecerijsko blago

FR. STUPICA

v Ljubljani,

Mar. Terezije cesta 1.

(98-5)

Zahvala

pisana na dopisnici,

[kar je spodaj potrjeno po c. kr. notarju.]

Spoštovani gospod! Moji prašiči niso žrli, tudi so bili sila revni. Slučajno sem dobil od jednega mojih ljudi za poskušnjo 1 zavoječek redilnega praška za prašiče. Človek se mora kar čuditi! Ne morem svojih prašičev dovolj krmiti, strašansko veliko požero, tako da so se čez nekoliko dni močno izredili, hvala temu izbornemu sredstvu. Morem isto vsakemu najbolje priporočiti in ga hočem tudi priporočal.

Prosím z obratno pošto 5 zavojev redilnega praška za prašiče. Belišče, Slavonija, 31. oktobra 1900.

Z velespoštovanjem **Jostp Englishch,**
železniški nadziratelj.

Predloženi prepis se popolnoma strinja pisanemu originalu na dopisnici, katera ima znamke za 4 filerje in 2 vinarja Ljubljana, tretjega oktobra eden tisoč devet sto ena.

(Notarjev pečat.)

Ivan Plantan,
c. kr notar.

Vsak, kdor ima prašiče naj kupi Doktor Trnkoczy-ja redilni prašek za prašiče.

Ta prašek se dobi večinoma pri vseh trgovcih, če pa ne, pa v lekarni Trnkoczy-ja v Ljubljani z obratno pošto.

1 zavoj tega praška stane 50 vinarjev, 5 zavojev pa 2 Krone.

Zavarovanje proti škodi po toči!

prevzame

(56-1)

po najcenejših stalnih premijah:

Glavni zastop

ogrsko-francoske zavarovalne družbe

„Franco-Hongroise“

v Gradcu

(pisarna Kaiserfeldgasse 21)

Vse škode se pošteno obračunajo in točno izplačajo.

Družba je dosedaj izplačala svojim zavarovancem na škodah nad

136 milijonov kron.

Sposobni zastopniki se vedno sprejemajo.

Kuverte s firmo in vizitnice

priporoča

J. Blasnikova tiskarna v Ljubljani.

Vsakovrstna
zanesljiva semena

kakor: domače, lucerne ali nemške in rudeče detelje; velikanske rumene, bele in rudeče pese; repno seme; raznih trav in vsih vrst salat se dobivajo po nizkih cenah pri

Josipu Kordinu v Ljubljani,
pred Škočjo št. 4. (29-7)

☛ Kupuje pa brinjevo olje po visoki ceni.

Velikanska pesa,
kraški zgodnji grah in pritlikovec,

kakor tudi zanesljiva

☛ vsakovrstna semena ☛

dobiti je pri (35-6)

Peter Lassnik-u v Ljubljani,
Marijin trg šte. 1.

Najizvrstnejši in priznано najboljši

plugi iz jekla na 1-, 2-, 3- in 4- rezala,
brane za travnike in mah razdeljene in diagonane,

poljski valarji, obročasti in iz gladke plehovine,
stroji za sejanje „Agricola“,
stroji za košnjo in žetev, za mrvo, deteljo in žito,

grablje za seno in žetev in za obračanje mrve, patentovani sušilni aparati za sadje, prikuho i t. d. Preše za vino in sadje, kakor tudi za vsako porabo, mlini za sadje in grozdje, stroji za obiranje grozdja, stroje za rezanico na valjčkih in z mazljivimi

tečajji, jako lahko za goniti pri čimur se prihrani 40% moči.

Mline za debelo moko, reznice za repo,

stroji za mlatiti s patentovanimi valjčkimi, okroglimi in mazljivimi tečajji, ročne na gepel in na par,
gepelni za vprego 1 do 6 živinčet.

Najnovejši mlini za čiščenje žita, trijerji za roškanje turšice.

Samotvorne patentovane brizgalnice za pokončavanje grenkulje in trtne uši

„Syphonia“,

prenesljive

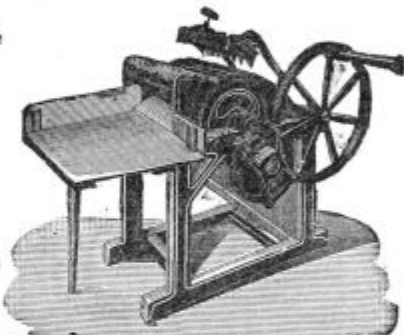
štedilne peči,

parniki za krmo,

preše za seno in slamo

ročne, pritrdljive in za prepeljati

kakor tudi vse druge poljedeljske stroje izdeluje garantovano po najnovejši in pripoznano najboljši napravi

Ph. Mayfarth & drug.

e. kr. edino priv. tovarne kmet. strojev, livarna in fužine na par na Dunaji II/x, Taborstrasse št. 71.

Odlikovani z nad 450 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami pri vseh večjih razstavah.

(32-4)

Ob širne cenike in mnogoštevilna priznanska pisma zastoj. — Zastopniki in prekupci se iščejo. — Ustanovljeno l. 1872. — 750 delavcev.

Vnovič znižane cene!

Vse stroje za poljedelstvo.

Vnovič znižane cene!

Trijerji (čistilni stroji za žito) v natančni izuršitvi

Sušilnice za sadje in zelenjavo, škropilnice proti peronospori. Zboljšani sestav Vermorelov. Mehovi za žveplanje trt.

Mlatilnice, mlini za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje različnih sestav. Slamoreznice jako lahke za goniti in po zelo zmernih cenah. Stiskalnice za seno in slamo, ter vse potrebne, vsakovrstne poljedeljske stroje, prodaja v najboljši izuršitvi

IG. HELLER na Dunaju, II./, Praterstrasse 49.

Zastopniki se iščejo! — Ceniki brezplačno!

(30-8)

☛ Pred ponarejenjem se je posebno treba varovati. ☛

Mala naznanila.

Vsak ud c. kr. zmetijske družbe kranjske sme po dvakrat na leto in sicer brezplačno prjaviti med „Malimi naznanili“ kako objavo tikajočo se gospodarskega prometa. Objava ne sme presegati dve vrsti in je vsako vrsto čez to število plačati po 5 kr. za vsak natis. Neandje plačajo za objave med „Malimi naznanili“ po 6 kr. za vsako vrsto in vsak natis. Denar je naprej poslati.

Cebele kupuje in sprejema ponudbe F. Unger v Spodnji Šiški pri Ljubljani. Istotam pa prodaja umetno satovje, prazne navadne panje in izvrstni pitanec. (87)

Cebele kupuje in sprejema ponudbe M. Ambrožič v Mojstrani na Gorenjskem. Istotam pa prodaja umetno satovje iz čistega čebelnega voska, kakor tudi navadne prazne panjove že rabljene a v prav dobrem stanu po nizki ceni. (80)

Fižol »Mauthnerjev brezperesni« izborna dobra vrsta, ktera čudovito bogato rodi, razpošiljam 5 kg za Krone 3-80 poštine prosto, Katarina Zihel v St. Jurju nad Kranjem. (87)

Fižol »Ribničan« zbrano semensko blago, ima naprodaj Luka Kovačič v Žigmaricah, pošta Sodražica. Cena po dogovoru. (88)

Portland cement, iz Dovjega, vedno svež, dobiva se pri Tomo Tollazziju v Dolenjem Logatcu. (90)

Sena 300—400 centov, prav dobro blago, je naprodaj pri Ernst Hribarju, posest. na Vrhniki. Cena po dogovoru. (106)

Pujske, čistokrvne jorkširske pasme ima na prodaj oskrbništvu graščine Križ pri Kamniku. (107)

Fižol »Ribničan«, zbrano semensko blago, ima naprodaj Franc Mikolič, posestnik v Sodražici. (108)

Osté, brusne kamne za kose in srpe, 100 kosov K 8—, 1 poštni zavoj z 15 kosi, franco proti povzetju K 2.50, priporoča J. Razboršek v Šmartnem pri Litiji. (109)

Ribnjiški fižol, zbran za seme, lepo blago, se dobi pri Vekoslavu Seseku v Sodražici. (119)

Jajca za valenje od priznano najboljših jajčaric, pristnih belih »Leghorn« razpošilja ducat za 5 Kron poštine prosto Franc Leban, učitelj v Trnovem pri Gorici. (112)

Ribniškega fižola, zbrano semensko blago, ima naprodaj Janez Mihelič v Kotu, pošta Ribnica. (115)

Gumijeve vezi, najboljših vrst, ima naprodaj Ivan Uršič na Slapu pri Vipavi. (117)

Portland cement, vedno svež, najboljše vrste, dobi se pri Mih. Maliku v Ajdovščini. (118)

Kobila, ogerska, močna, bele barve, z žrebetom, je naprodaj pri posestniku Potokarju v Tacnju št. 15 pod Šmarno goro. (119)

Bika, 1½ leta starega, simentalke-pincgavske pasme, licencovan, proda Anton Meršol, posest. v Hrašah pri Lescah. Cena po dogovoru. (120)

Gumijeve vezi, »Excelsior« najboljše kakovosti, za zeleno cepljenje ima naprodaj Anton Skuk, trgovec v Vipavi. (121)

Gumijeve vezi, »Excelsior« najboljše vrste se dobe po znižani ceni pri Hinkotu Grabrijanu, trgovcu v Vipavi. Ravno tam dobi se tudi zveplo, modra galica in cepilni noži vse prve vrste in po nizki ceni. (122)

Kovačija z dvema novima mehovima, ležeča ob okrajni cesti Rakeh-Prezid (Hrvaško), odda se takoj v najem. Poleg kovačije in v okolici je ena parna in več drugih večjih žag. Vsled tega je mnogo vožnje, ter za pridnega in dobrega kovača vedno dosti zaslužka. Več pove Ferdo Wigele, Staritrg pri Rakeku. (123)

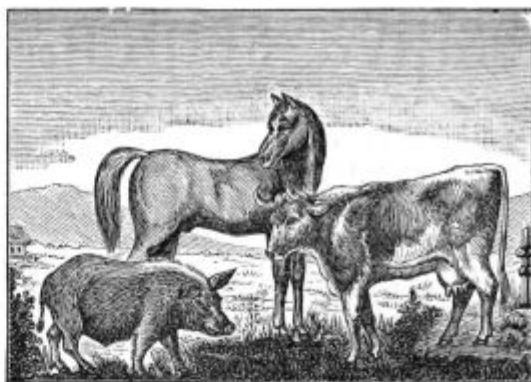
Krompirja „Triglavana“ nad 50 meterskih stotov je še naprodaj po nizki ceni, postavljen na postajo Trebnje pri Ivanu Šmalcu, pozestniku v Mirni na Dolenjskem. (124)

Gumijeve vezi (54—2)

najboljše kakovosti ima v zalogi
ALOJZIJ LILLEG, trgovec v Ljubljani.

Zunanja naročila izvršuje z obratno pošto.

Vsi kmetovalci

se lahko pričajo, da je najboljše sredstvo konje, krave, telice, vole, prašiče ovce itd., obdržati zdrave, močne, ješče in debele če se jim prime-suje k krmi

živinski prašek

iz lekarne I (43—4)

Piccoli „pri Angelju“ Ljubljana, Dunajska cesta.

En zavoj ¼ kg stane 50 vinarjev, 10 zavojev 4 Krone.

Zunanja naročila po povzetju.

Sloveči profesorji medicine in zdravniki priporočajo

tinkturo za želodec

lekarnarja a II (43—2)

Piccoli-ja v Ljubljani

dvornega zalagatelja

Nj. svet. papeža

kot sredstvo, ki krepča želodec, vzbuja tek, pospešuje prebavljenje in odprtje telesa posebno zdravilna za one, ki trpe na zastaranem zaprtju.

Tinktura za želodec razpošilja lekar Piccoli v Ljubljani v škatljicah z 12 steklenicami za K 2-52, z 24 steklenicami za K 4-80, z 36 steklenicami za K 7—, z 70 steklenicami za K 13—. — (Poštni paket pod 5 kg.)

Železnato vino

krepča malokrvne, nervozne in slabotne osebe

LEKARJA Piccoli-ja v Ljubljani.
Dobiva se v lekarnah

Edina zaloga na Kranjskem lekarna **PICCOLI** „pri Angelju“ Ljubljana Dunajska cesta.

Polliterska steklenica velja 2 K.
Zunanja naročila izvršuje lekar Gabriel Piccoli v Ljubljani točno, ako se mu pošlje znesek po poštnem povzetju. III (43—4)